

Krajský úřad Jihočeského kraje, Odbor právní a krajský živnostenský úřad

Informace

č. 22/2021/17/OPZU

Informace pro obce k institutu „Milostivé léto“ a problematice dětských dlužníků

Mgr. Markéta Procházková

vedoucí odboru právního a krajského živnostenského úřadu

Určeno pro: všechny obce v Jihočeském kraji

České Budějovice, 1. prosince 2021

A. INFORMACE K INSTITUTU „MILOSTIVÉ LÉTO“

Dlužníci – fyzické osoby, pokud splní zákonem dané podmínky, se v období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022 mohou snáze a za zvýhodněných podmínek zbavit svých dluhů. Týká se to dluhů, které mají lidé vůči subjektům veřejné správy, a to včetně institucí s jakýmkoli státním podílem nebo třeba právnických osob zřízených nebo založených krajem, městy či obcemi. Konkrétně jde například o dluhy za dopravními podniky, zdravotními pojišťovnami nebo třeba i za energetickou společností ČEZ. Dále se může jednat o neuhrazené pokuty, náklady řízení, místní poplatky, nájmy, rozhlasové a televizní poplatky apod.

Smyslem této jednorázové akce je zaplatit mnohdy původně malé dluhy vzniklé např. jízdou bez platného dokladu v MHD, které díky jejich neřešení dlužníky narostly mnohonásobně o úroky a náklady řízení a z toho důvodu je pro mnohé dlužníky již nemožné je splatit.

Milostivé léto lze uplatnit pouze na exekuce, které řeší soudní exekutoři (tedy nejedná se o daňové a správní exekuce, při kterých vymáhá pohledávku přímo správní orgán). Podmínkou využití této možnosti je i to, že dlužník se nesmí nacházet v oddlužení. Možnost zvýhodněného uhrazení dluhů se taktéž nevztahuje na peněžitě tresty nebo jiné majetkové sankce, které byly dlužníku uloženy v trestním řízení pro úmyslný trestný čin, pohledávky na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti a dále pohledávky věřitelů na výživném ze zákona, pohledávky za náhradní výživné podle jiného zákona a pohledávky věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví.

Využití institutu „Milostivé léto“ především předpokládá komunikaci dlužníka s exekutorem a tedy aktivní přístup dlužníků ke svým povinnostem. V případě, že se dlužník rozhodne tento institut využít, musí nejprve získat povědomost o výši jistiny, kterou je třeba uhradit (např. dotazem na exekutora, který exekuci vede). V případě, že se dlužník rozhodne svůj dluh uhradit, je třeba spolu se zaslanými penězi prokazatelnou formou sdělit exekutorovi, že platba je poskytována v rámci institutu „Milostivé léto.“

Exekutor je pak povinen automaticky takto zaslané peníze využít a pro zbytek dluhu bude exekuce zastavena. Veškeré platby na úhradu dluhu je třeba řešit přímo se soudním exekutorem, nikoli s věřitelem (tedy nikoliv s obcí, městem, krajem či jinou organizací), u kterého pohledávka vznikla.

Dlužníkům, kteří by chtěli využít danou příležitost, nabízí svou pomoc i organizace zabývající se dluhovým poradenstvím, např. Člověk v tísni, o. p. s. či THEIA - krizové centrum o.p.s.

Podmínky pro využití institutu „Milostivé léto“

- Musí jít o exekuci zahájenou do 27. 10. 2021, kdy povinným je fyzická osoba.
- Pokud povinný - fyzická osoba v období od 28. 10. 2021 do 28. 1. 2022:
 1. uhradí nezaplacenou nebo jinak nezaniklou jistinu vymáhanou v exekučním řízení a na nákladech exekuce částku 750 Kč zvýšenou o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, nebo
 2. byla ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona (do 27. 10. 2021) v exekučním řízení vymožená nejméně celá vymáhaná jistina a 750 Kč zvýšených o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, a takto vymožené plnění není dotčeno právy třetích osob,

exekutor i bez souhlasu oprávněného a bez návrhu exekuci zastaví. Částka 750 Kč bez DPH se považuje za paušální výši nákladů exekuce zahrnující odměnu exekutora i jeho hotové výdaje.

- Oprávněným (právnícká osoba, u které dluh vznikl) je přitom:
 - a) Česká republika,
 - b) územní samosprávný celek (kraj, obec), včetně městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy,
 - c) státní příspěvková organizace,
 - d) státní fond,
 - e) veřejná výzkumná instituce nebo veřejná vysoká škola,
 - f) dobrovolný svazek obcí,
 - g) regionální rada regionu soudržnosti,
 - h) příspěvková organizace územního samosprávného celku,
 - i) ústav založený státem nebo územním samosprávným celkem,
 - j) obecně prospěšná společnost založená státem nebo územním samosprávným celkem,
 - k) státní podnik nebo národní podnik,
 - l) zdravotní pojišťovna,
 - m) Český rozhlas nebo Česká televize, nebo
 - n) právnická osoba, v níž má stát nebo územní samosprávný celek sám nebo s jinými územními samosprávnými celky většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby.

Institut „Milostivé léto“ nelze využít, pokud dluh ještě není v exekuci nebo se dlužník nachází v oddlužení. Milostivé léto se rovněž nevztahuje na dlužníky - právnické osoby.

Návody a podrobnosti např. zde:

<https://nedluzimstatu.cz/wp-content/uploads/2021/10/milostive-letu-informacni-letak.pdf>

<https://www.clovekvtisni.cz/milostive-letu-je-unikatni-prilezitost-8048gp>

<https://www.theia.cz/opz52/>

<https://www.ochrance.cz/letaky/exekuce-zmeny-2021/exekuce-zmeny-2021.pdf>

B. INFORMACE K DĚTSKÝM DLUŽNÍKŮM

Novelou zákona č. 89/2021 Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“), a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“), účinnou od 1. 7. 2021 došlo k omezení možnosti vymáhat peněžité dluhy po nezletilých, a tím tak řešení problematiky tzv. „dětských dluhů“. Změna současné právní úpravy si klade za cíl posílení ochrany dětí v právních vztazích stejně

jako role jejich zákonných zástupců, kteří jsou navíc považováni za nejčastější původce dětských dluhů (především kvůli zanedbání povinné péče).

Nová pravidla zavádějí strop na výši dluhů, se kterou mladí lidé mohou vstoupit do dospělosti. Od července je výše dluhů omezena jen do výše jmění nezletilého ke dni, kdy nabyl plnou svéprávnost. Za zbytek mají ručit rodiče, což má naopak ochránit věřitele.

Nová úprava se rovněž zabývá deliktmi způsobenými nezletilými. Nezletilý, který dovršil třinácti let a nenabyl plné svéprávnosti, nahradí způsobenou škodu, pokud byl způsobilý ovládnout své jednání a posoudit jeho následky (§ 2920 odst. 1 OZ). Společně a nerozdílně se škůdcem nahradí škodu i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Škodu způsobenou nezletilým mladším třinácti let nahradí ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled (§ 2921 OZ). Výjimky z tohoto ustanovení představuje situace, kdy uvedená škoda byla dítětem způsobena skutkem majícím povahu úmyslného trestného činu a dále situace, kdy náhradu škody dovolí danému dítěti jeho majetkové poměry.

Peněžité dluhy vzniklé na základě právního, nikoli však protiprávního jednání, nezletilých mohou být vymáhány maximálně do výše jejich jmění ke dni nabytí plné svéprávnosti. Stejně tak je limitována možnost vymáhání smluvních pokut. Omezení vymáhání dluhů se vztahuje i na případy dluhů z nájmu bytu, který na dítě přešel smrtí nájemce, s nímž nezletilý ke dni smrti nájemce žil ve společné domácnosti dle § 2279 OZ.

Za účelem zachování rovnováhy mezi právy dítěte a právy věřitelů je součástí novely ustanovení, že za peněžitý dluh dítěte, který vznikl z právního jednání učiněného před nabytím plné svéprávnosti, ručí rodič, který za dítě jednal nebo mu k právnímu jednání udělil souhlas. Tento rodič se ovšem nemůže u soudu domáhat případného vyrovnání po svém dítěti.

Nová pravidla se zpětně vztahují na osoby až do 21 let věku. Pokud dluh vznikl v době nezletilosti a dotyčná osoba neměla plnou svéprávnost (v osmnácti; dříve uzavřením manželství, nebo když svéprávnost přizná soud) a nedosáhla 21 let věku do 1. 7. 2021 (21. narozeniny oslavila 1. července 2021 nebo později), může exekutor postihnout jen majetek, který získala před plnou svéprávností, a majetek získaný jednáním, které se vztahuje jen k takovému majetku (třeba peníze z prodeje domu zděděného v dětství). Při postižení jiného majetku (třeba současné mzdy) můžete podat návrh na částečné zastavení exekuce (§ 262c OSŘ).

Z výše uvedených důvodů je tedy možné odpouštět staré dětské dluhy bez obav z porušení povinností spojených se správou majetku a péčí řádného hospodáře.